

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fiecare Sâmbătă.

Unitatea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond: odată 7 cr., a doua órá 6 cr., a treia órá 5 cr., și de fiecare publicățiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea să se adreseze la «Redacțiunea și Admini-stratiunea Unitii» în Blaș.

Anul VI.

Blaș 27 Iuniu 1896.

Numérul 26.

Instrucțiune

pentru Archiepiscopii, Episcopii și cei alaltí Ordinarii ai regatului Ungariei.

În timpul de față, care e inimic religiei catolice și libertății bisericesci, sigur e îmbucurătoriu, că mulți din statul preoțesc „necăutând ale sale“, ci „ale lui Isus Christos“, lucră cu sirguință pentru cauza lui Dumnezeu și a bisericii și pentru lipsele poporului credincios și până acum s'au luptat cu bărbăție. Căci acesta e presemnul fericit al unui viitoriu mai bun după cuvintele acelea nimerite ale s. Ciprian: „Pe preotul, care ține la Evangelia lui Christos și implinesce poruncile lui Dumnezeu, îl vor puté ucide, dar nu-l vor puté învinge“ (Epist. 1. ad Corn.). E înse de regretat, că nu puțin se *Je-resc, de osteneță și se înfrică de luptă.* Dacă vom cerca temeiul acestei aparințe, ca atare temeiul ni-se va înfățișa mai ales aceea, că atari preoți s'au abătut de la Spiritul, pe care l-au primit prin punerea mânilor, și silindu-se în mod miserabil după „ceea ce e din lume“, au părăsit de totulul tot felul acelor bărbați, prin cari are să se lucreze mântuirea în Israil.

De aceea înțelege ori cine, cât de mult împórtă, ca disciplina bisericescă în regatul Ungariei să se promoveze și întărească, și cu tot zelul, cu totă silința și cu totă concordia să se realizeze aceea, ca preoții să se facă vrednicii servitori ai lui Christos și ispravnicii ai tainelor lui Dumnezeu, cari pe un popor împodobit cu virtuțile cele mai frumoase să-l conducă cu cuvintul și esemplul pe calea adevărului și sfințeniei și să-i premérgă în necasurile cele atât de mari ale patriei comune *întru a se osti răsbóiele Domnului cu armele dreptății.*

De aceea acéstă sfintă Congregațiune pentru afacerile și obiectele de deliberare ale episcopilor și regularilor cu plenipotență Apostolică și în numele glorios al Preasfințitului Nostru Domn Leo XIII, din prevedința dumnezească Papă, rinduesce și hotărește următorele puncte referitoare mai ales la disciplina clerului, și este incredințată, că toți Episcopii și Ordinarii regatului Ungariei, a căror „vigilanță și îngrijire“ pastorală a laudat-o același Papă în enciclica îndreptată lor de unăzi, vor primi cu recunoscința cea mai mare dovada acéstă nouă a grijii și iubirii lui.

I. Episcopii să aplice îngrijire deosebită la aceea, ca să revóce clerul în mod lucrătoriu și să-l aducă cu mijloce potrivite la împlinirea deplină a celor ce prescriu sfințele canóne și legile bisericesci referitoriu la *viața și moravurile preoților.*

II. Înse fiind că temeliile pe sama acestei vieți și acestor moravuri se pun în *seminarele diecesane*, de aceea Ordinarii să nu omită nici un fel de îngrijire, pentru ca alumnii chemați la serviciul Domnului să priméscă instrucția cea mai bună și educare în sfințenie. Să fie convinși, că grijea și activitatea lor nu o pretinde nici un alt obiect al guvernării episcopesci în măsură așa de mare ca seminariul, pe care, pe cum sciut este, se întemeiează întrégă sperarea mântuirii și binelui sufletelor, pentru cari vor da apoi samă lui Christos supremului păstoriu. De aceea întâiu și mai întâiu să alégă la oficiul de *rector* un bărbat erudit, prudent, plin de spiritul lui Christos, care să instrueze și să conducă pe tinerii clerici cu cuvintul și cu fapta în chip conștient și cuviincios. Tot asemenea să aplice de *spiritual* pe un preot mai bătrân, serios, care s'a distins prin esperință în viața sufletescă și-și îndreptă gândul la gloria lui Dumnezeu, și care nu numai ascultă mărturisirile alumnilor, ci póte așa zicând să-i și conducă de mână în deprinderile vieții clericale, în rugăciune, în meditațiune ș. a. m. d. și să-i îndemne cu putere la câștigarea virtuților preoțesci. Ca *învățători* în diferitele specialități să aplice în seminare numai atari bărbați, cari pot nu numai să-i instrueze în învățătura cea sigură, ci să-i învețe și prin esemplul lor curățenia și dreptatea vieții. A fară de aceea episcopilor să le zacă la inimă, ca să *visiteze înșiși seminarele* în fie care an de câte va ori și cu ocazia acestor visitări să cerceteze în mod acurat atât zelul, cu care învățătorii își implinesc chemarea, cât și progresul, ce-l fac clericii în disciplină și în studii (conciiliul provincial de Milan ținut sub s. Carol Boromeul I. tit. 2 decret 25), și să agrăească și să inimeze pe alumnii cu dragoste părintescă. *Conducătorii seminarului să pórté grije*, ca alumnii, dacă nu tot la opt zile, pe cum e datină vrednică de laudă în seminarele cele mai multe, totuși a dese ori să priméscă sacramentul penitenței și încă și mai a dese ori să priméscă în chip vrednic dumne-

zeasca Eucharistie. Preste tot să se sirguéscă, ca tinerii, cari li-s'au incredințat, să nu se țină în rind bun numai prin disciplină esternă ori să-și însușéscă numai anumite obiceiuri proprii statului preoțesc, ci să se sirguéscă din tóte puterile, ca ei să se aprindă spre evlavie adevérată și spre zel pentru gloria lui Dumnezeu și mântuirea sufletelor, ca ei să priméscă în sine spiritul lăpédării de sine, care coréspunde chemării spirituale după firea ei, și să crească zilnic tot mai mult în adevérata virtute. Referitoriu la punctele acestea să aibă valóre și ceea ce se cuprinde în epistola pontificie „*Quod multum diuque*“ din 22 August 1886 îndreptată către episcopii Ungariei.

Érá episcopii, aducându-și a minte de momentósa admoniare a Apostolului: „*Mânile curénd niménuț să nu le puțin, nici te face părtaș în păcate străine*“ (I Tim. 5, 22), să cerceteze cu sirguința cea mai mare, dacă nu sint între ei óre câți nechemați de Dumnezeu, cari se furiséză în preoție și în serviciul spiritual din poftă de câștig ori din vre o poftă luméscă, fiind că „nu póte să fie nimic mai nefericit și mai miserabil, nimic mai fatal pentru biserica lui Dumnezeu de cât felul acesta de năimiți“ (Catech. Rom. Despre sacramentul chirotoniei 7, 3).

III. *Preoții* să priméscă cât se póte de des sacramentul penitenței. Tot asemenea să lea parte în fie care an câte va zile în esercițiile spirituale; dacă acest mijloc se folosește în chipul potrivit, póte că nici un alt mijloc nu promovéză așa de mult în cler redeșteptarea și întărirea spiritului. Dar pentru ca acéstă să se póta sevărși mai bine, episcopii să provóce în fie care an pe toți preoții și conform chibzuirii sale și pe singuratici, să-i cheme în seminar sau în vre o altă casă clericală, pentru ca ei acolo în câte va zile să-și nutréscă sufletul cu prelecții spirituale și să deprindă lucrul cel mare al mântuirii și sfințirii proprie. Preoților să li-se mai aducă aminte cu prilej potrivit de gravul obligament de a recita órele și de a se cuprinde neincetat cu studiul, mai ales cu al teologiei, pentru ca să póta satisface în chip vrednic și folositoriu datorințelor chemării sale.

IV. Dar cu deosebire să veghieze episcopii cu grije, ca *parochii și preoții lor ajutători* să implinéscă în chip credincios datorințele oficiului lor, de óre ce e de totulul tot cert, că sângele-

oițelor lor Judecătoria preainalt îl va cere din mâinile lor. Și „fiind că prin poruncă dumnezească se demandă tuturor acelor, cărora s'a încredințat grijea sufletelor, să cunoscă oile sale, să aducă pentru ele jertfa, să le pască prin vestirea cuvintului lui Dumnezeu, prin administrarea sacramentelor și prin exemplul tuturor faptelor celor bune, să pörte grije părintescă de săraci și de alte persoane, cari duc lipsă, și să împlinescă toate cele alalte datorințe păstoresci“ (Concil. Triet. ses. XXIII. cap. 1 despre reform.), de aceea episcopii, pe cum admoniează Apostolul, „să stea asupra cu vreme și fără de vreme“, ca preoții cuprinși cu păstoria sufletelor în nici un punct să nu se afe a fi lăsători și leneși. Cu ocaziunea sfintei vizitări și cu totă ocaziunea să fie cu băgare de samă la aceea, ca păstoria sufletelor nici de cum să nu omită a servi oițelor lor prin primirea mărturisirii sacramentale, prin cercetarea bolnavilor, prin grijirea moribunților, prin instrucție în catechism, prin esplicarea Evangheliei după captul poporului, în sfârșit prin promovarea evlaviei credincioșilor prin înființarea canonică de reuniuni și confraternități evlavioase, prin sevârșirea solemnă a serbătorilor bisericesti și prin toate lucrările, pe cari li-le inspiră împlinirea consciențioasă a oficiului lor. Și fiind că în unele locuri parochii și preoții lor ajutători se obicinuesc a fi gata la ascultarea mărturisirilor, numai când sînt chemați, așa că, ceea ce e sigur foarte de regretat, cei mai mulți din fiil lor parochiali abia se apropie de sacramente a fără de timpul Pascilor, de aceea episcopii să urgiteze din oficiu, ca parochii, mai ales în serbătorile de frunte, și nerugați să mērgă în scaunul mărturisirii și să stea gata, ba să admonieze des pe credincioși, ca mijlocele acestea eminente de mântuire să nu le negrijescă, ci să le primescă în chip vrednic. În predicarea cuvintului lui Dumnezeu păstoria sufletescă încă să fie sirguincioși. Și fiind că, pe cum zice Crisostom, „cel ce nu predică cu exemplul, e un învățatoriu miserabil“, de aceea episcopii să pörte grije, ca moravurile preoților să nu fie poporului credincios spre smintelă. Căci în zădar se va pretinde de la popor curățenia vieții creștinesci, dacă în păstoria lui nu strălucesc moravuri sfinte. De aceea episcopii, dacă va fi de lipsă, să esecutive cu energie și statornicie, ceea ce despre îndreptarea și pedepsirea clericilor neconteniți prescriu sfintele canone și mai ales conciliul de Trient (ses. XXIV. cap. 14. despre reform.), „ca nu cum va să primescă ei de la Dumnezeu pedepsele meritate pentru negligata îndreptare a supușilor“ (ses. XXII. cap. 1. despre reform.). „Căci,“ zice Gregoriu cel Mare, „Dumnezeu nu suferă de la nimeni altul nedreptate mai mare ca de la preoți, când vede, că aceia, pe cari i-a pus spre îndreptarea celor alalți, dau exemplul rău, când păcătuesc chiar aceia, cari ar avé, să pună stavilă păcatelor altora; când ei nu cercă a dobîndi suflete, zilnic sa-

tisfac pornirilor sale, poftesc lucruri pămîntesci, umblă cu lacomie după onoruri omenesci.“

V. Tot asemenea să pörte Ordinarii grije, ca *bărbați, cei ce trec de omeni mai culti*, dar de-a rîndul nici nu se interesază de religie, nici nu o cunosc cu adevărat, *prin predică și prin jurnale scrise frumos și cu cuprins bogat* să primescă de la cler instrucție despre învățăturile credinței și mai ales despre constituția dumnezească a bisericii. Spre acest scop va fi foarte bine, dacă *reuniunile catolice*, cari s'a înființat deja cu folos în unele locuri, vor dobîndi răspîndire ulterioară.

VI. Tot asemenea să pörte grije, ca de *învățători de religie la gimnaziu*, a căror oficiu întru adevăr e foarte important și foarte folositoriu, să se alégă preoți distinși atât prin erudițiune cât și prin curățenia vieții, cari împlinesc cu grije oficiul încredințat lor și a fără de aceea fac pe tineri, să pășescă în confraternitățile preasfintei inimă a lui Isus ori a sfintului rosariu și să primescă des și cu evlavie sacramentele penitenței și Eucharistiei. Episcopii dându-li-se prilej să se mai silescă a esopera, ca pe sama instrucției religioase să se menescă mai mult timpca până acuma, pe cum dör pretinde de la sine lucrul acesta momentos și mai pe sus de toate cu adevărat necesar. Mai de parte să-și dea silință, ca la toate gimnaziile de aceea-și limbă de propunere să se folosescă aceea-și carte la instrucția în religie. Spre acest scop episcopii să dispună, ca un bărbat capabil să gătescă pe sama școlarilor un atare manual, pe care apoi să-l censureze, să-l aprobeze și să-l prescrie pentru folosire în școlă. Să mai vegheze apoi, ca *învățătorii obiectelor profane* la instrucție să țină cont cuviincios de spiritul bisericii, să respecteze religia și nu numai să nu contralucre învățătorului de religie, ci din contră în cadrul oficiului său să-l ajutore cu tot prilejul. Pentru ca acesta să se întimple mai cu efect, episcopii să-și îndrepte grijea spre aceea, ca să-și dobîndescă dreptul de a înriuri și la alegerea manualelor din obiectele profane.

VII. A fără de aceea episcopii să nu inceteze cu silința, ca *universitatea din Budapesta*, întemeiată de renumitul cardinal Petru Pázmány și susținută din fonduri catolice, să se restituie catolicilor și să se subordineze conducerii episcopilor. Êr într'aceea și până când se va fi îngrijit mai bine de religia studenților, ei să cerce a ajunge cel puțin la atăta, ca în fie care Duminecă și serbătoare un preot cu deosebire capabil spre acesta să țină pe sama *tinerimii academice* câte o prelecție, în care să espună și dovedescă în mod științific mai ales acelea puncte ale învățaturii catolice, cari în zilele noastre se obicinuesc mai mult a fi negligate și combătute în viața publică ca și în cea privată. Episcopii să-și mai dea silință, ca la cele două universități unguresci după modelul altor academii să se înființeze și cultivate reuniuni și asoțieri de ale studenților cu scopul de a se în-

demna împrumutat la o viață bună și religioasă și de a corege conform adevărului cele contrare adevărului catolic, pe cari pöte le-aud în prelecții. A fără de aceea va fi bine, dacă ei în convenirile lor vor rezolvi din diferitele discipline tese împreunate cu premii.

VIII. Și fiind că despre instituțiunea creștină a statului, despre datorințele civilor, despre iubirea de patrie și despre alte atari lucruri domnesc păreri greșite și stricăcioase, de aceea episcopii și Ordinarii să urgiteze, ca *predicătorii* să inculce a dese ori învățăturile bisericii, mai ales pe cele ce se cuprind în enciclicele „Immortale Dei“ și „Sapientiae christianae“.

IX. Pe parochii și catechetii *credincioșilor celor ce nu grăesc limba magiară*, episcopii să-i provöce hotărit, ca legii statului, în sensul căreia pruncii în școlă să se instrueze în limba magiară, să-i prestea ascultarea cuvenită, înse *instrucția religiei să nu le-o dea în limba magiară, mai înainte de ce pruncii vor fi învățat perfect limba acesta*. Asta o pretinde de o potrivă mântuirea vecinică a pruncilor ca și binele statului. Tot asemenea să prescrie *parochilor și preoților lor ajutători*, ca ei în predică să nu se folosescă de limba magiară, mai înainte de ce se vor fi convins, că fiil parochiali o înțeleg bine. Dacă fiil parochiali folosesc diferite limbi și nu toți înțeleg de ajuns idiomul unguresc, atunci parochii să-și dea silință, ca și acestor credincioși încă să li-se vestescă *cuvintul lui Dumnezeu în limba lor proprie*.

X. De öre ce *reuniunile culturale* sînt deschise pe sama ómenilor de toate confesiunile religioase și nu să formă și constituire catolică, de aceea episcopii să dispună parochilor a fi cu totă băgarea de samă, ca credincioșii, cei ce intră în reuniunile acelea, nu cum va să se molipsescă pe nesimțite de otrava indiferentismului ori să ajungă în vre o altă asemenea primejdie a mântuirii vecinice.

XI. E de folosul cel mai mare, dacă ținuturile singuratice își să *jurnalele sale catolice* mai mult, de cum există până acum, și nu numai de cele unguresci, ci și de cele scrise în toate cele alalte limbi, cari se grăesc în ținuturile singuratice, și jurnalele acelea să fie potrivite captului poporului.

XII. Dispozițiile acestea îndreptate spre avantajul disciplinei bisericesti și binelui credincioșilor prin îngrijirea Ordinariilor sigur vor ajunge la o eficacitate deosebită și la rezultatul dorit. Cești din urmă, dându-se pe sine pildă de fapte bune, întru învățatură, întregime, cinste, nesticăciune (Tit. 2, 7), vor esecuta instrucția acesta, cum se cuvine, cu totă grije păstorescă și vor prescrie clerului său cu severitate, ca să se țină de ea și să împlinescă cu sirguință fie care dispoziție singuratică a ei. Spre acest scop Ordinarii cu ocazia *visitărilor pastorale*, pe cari le fac la anumit timp, să cēră samă de la preoții singuratici despre acurata și perfecta împlinire a tuturor dispozițiilor acelor, și dacă pe unii îi vor afla leneși, să-i împinteneze, dacă-i vor afla lăsători, să-i certe, dacă-i

vor afla îndărătnici, să-i pedepsescă. A fară de aceea să se îngrijescă cu tot zelul, în care se disting, ca *beneficiile bisericesci* nu numai să se denegă celor nevrednici, ci să se conferescă celor ce sînt întru tóte vrednici, și pentru ca să o ajungă acesta mai ușor, să mijlocescă la aceea, cari au dreptul patronatului ori pe al denumirii, și să le aducă a minte în mod potrivit de osînda cea grea, în care se împărtășesc la Dumnezeu și la ómeni, de câte ori folosesc spre alte scopuri și dau după plac și în contra dreptului unor lucrători netrebniți ori de tot nevrednici venitele bisericesci, cari sînt întemeiate spre sustentarea celor ce lucră cu folos în vie.

Roma, în 28 Maiu 1896.

I. Card. Verga, prefect.

A. Trombetta, prosecr.

Silînțele de reunire a bisericilor.

Protocolul Consistoriului din 20 a c. s'a publicat în 23 în „*Osservatore Romano*“. El cuprinde alocuția, în care Sfinția Sa reamintese provocarea de a se reuni, ce a îndreptat-o nu numai răsăritenilor, ci și tuturor celor alaiți dissidenți. Sfinția Sa constată apoi, că se înmulțesc presemnele, cari conduc la aceea, ca popórele să privescă spre Scăunul Apostolic cu simpatie și cu dorul reunirii. Apoi anunță, că va eda o enciclică despre consituțiunea fundamentală a bisericii.

Epistola, ce a îndreptat-o Gladstone, cardinalului Rampolla referitoriă la reunitatea bisericilor, pe cum se putea prevedé, a făcut impresie adâncă asupra cercurilor celor mai largi ale Angliei. Pentru a apreția momentositatea acelei scrisori, — așa se accentuează cu drept cuvînt din diferite părți, — trebuie să socotim, cum Gladstone încă înainte de asta cu douăzeci și cinci ani combătea cu multă amărăciune așa numitul „vaticanism“. Că el astăzi, mulțămîtă esemplului genial al lui Leo XIII, întimpină unirea cu atîta simpatie, se póte privi de un lucru simptomatic în laicea anglicană cultă, de óre ce Gladstone și în lucruri bisericesci trece de o auctoritate de rangul prim. Și acesta nu numai între membrii partidului lui Gladstone. Dimpotrivă, pe când „*Daily News*“, organul cel mai de frunte al liberalilor, continuă încă și astăzi a privi apropierea de Roma de o primejdie pentru poporul englez, pe atunci conservativul „*Times*“ abătîndu-se de la țînta sa respingătoare de până acum privesce astăzi unirea nu numai de dorit, ci și de posibilă, când scrie:

„Să presupunem, că Papa va recunósce validitatea chirotoniei anglicane, întru cât ar folosi óre acesta reunirii bisericilor creștine? Acesta ar dovedi, că Roma nu nutrește față cu biserica anglicană sentimente nefavorabile. Ast fel bisericaniți anglicani din partea lor ar puté întreprinde o mișcare spre apropiere. Este în biserica anglicană un partid mare, a cărui învățatură a făcut, ca lărgimea desbinării dintre Anglezii și dintre biserica reformată din răsărit și din apus să se micșoreze, și care în acest chip a format o contribuție prețioasă la reunirea creștinismului. Un paș mai de parte, și reunirea e sevărșită, întru cât privesce biserica apusană. Papa Leo XIII a espus în enciclica sa pastorală, care are să fie pașul acesta. Anglezii au

numai să recunósce supremația, ce o pretinde Papa, și desbinarea în dată e vindecată. Pe terenul învățaturii și pe al ritualului s'a făcut atîta în direcția spre Roma, și e așa de clar, că mișcarea acesta progresază neîncetat, cât nu va esista dificultate, când va fi vorbă de a se conforma întru atîta, întru cât e de lipsă.“

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

Ordinațiunea ministrului de culte și instrucțiunea publică din 17 Martie 1896 Nr. 878 pres. referitoare la conscrierea venitelor parochilor și capelanilor catolici de ritul latin și grecesc s'a comunicat prin episcopi clerului subaltern. Cólele de fasonare încă s'a trimis de la minister.

Sperăm, că conscrierea venitelor parochiale și capelanale se va termina în anul acesta. Când se va regula congrua definitiv, este altă cestiune.

Roma.

Sfinția Sa în consistoriul secret din 22 a c. a creat cardinali pe Msgr Dominic Iacobini, nunțiu la Lisabon, născut în Roma la 1837, pe Msgr Antoniu Agliardi nunțiu la Viena, născut în Bergamo la 1833, pe Msgr Dominic Ferrata nunțiu la Paris, născut în Montefiascone la 1847, pe Msgr Serafin Cretoni, nunțiu la Madrid, născut în Orte la 1833. A mai preconisat Papa 5 arhiepiscopi și 14 episcopi italieni și 1 episcop francez.

Nunțiu la Viena este numit Msgr Taliani uditorele de la Rota Romana. Noul nunțiu s'a născut la 1838, e de cultură înaltă, a mai fost în serviciu diplomatic la nunțiatura din Paris și la cea din München, unde a dat doveđi de tactul său diplomatic.

Franța.

Cabinetul Méline, când s'a prezentat întăia óră înaintea corporilor legiuitoare, aréta, că voescă a părăsi direcțiunea inimică bisericii și a inaugura o eră nouă în politica bisericescă. Sperările puse în declarațiile de program ale ministrului president s'a adeverit prea curînd de înșelătoare. Méline încă voescă a capta bunăvoința elementelor radicale și francmasonice vătămînd iustitiunile bisericesci. Consiliile municipale radicale în mai multe comune au oprit procesiunea pe stradă îndatinată în biserica latină la sərbătórea Corpului Domnului. Preoțimea a desconsiderat această oprire nedreptă și a urmat datini bisericesci. Pentru această purtare a clerului consiliul de ministri a hotărît, să tragă la răspundere pe arhiepiscopul de Cambrai și să sisteze salariile preoților, cari nu s'a conformat ordinilor municipale.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Cei ce pururea sînt cu liberalismul în gură și au inarticulat în lege așa numita libertate religionară, aceea în ședința diu 19 a c. au votat dispoziția cea mai despotică și mai revoltătoare față cu ministrii religiunii. Acestă dispoziție

radicală, care își revocă în minte legile aduse în contra clerului pe timpul revoluțiunii franceze, se cuprinde în §-ul 169 al iudicaturii curiei în afacerile electorale. Acest nefericit § ezice, că acel preot ori acea persónă chemată a îndeplini un act religios, care ar influența asupra alegerii prin cuvinte zise în localul ori din incidentul cultului religios ori prin promisiuni ori amenințări referitoare la administrarea celor sacre ori prin amenințări cu pedepsele din cealaltă lume, se pedepsește cu arest de stat până la un an, cu amendă în bani până la 1000 coróne și cu suspînderea tuturor drepturilor sale politice.

Opoziția neguvernamentală a combătut cu argumente plausibile dispoziția injuriósă bisericii cuprinsă în § 169. Seria desbaterii a reînceput-o preotul catolic Vajay. El asaménă sistemul de guvernare cu lotrul, pe care îl persecută remușcarea consciinței, după ce a despoiat cu astuție jertfa novinovată, ce i-a cădut în mână. Sistemul actual încă se teme acum de judecata poporului, pentru aceea fabrică atare lege. Votarea spre a asigura subsistența unui guvern, care persecută religiunea și biserica, este o negare a credinței, apostasie. Celor ce negă credința, și apostatilor Domnul Isus Christos nu le-a promis loc în ceri. Acest adevăr cuprinde în sine pericolul pentru guvernul actual și partidul lui ajuns la marginea mormintului. Paragraful acesta atacă dreptul de a învăța al bisericii. El se opune libertății religionare, este o batjocorire a conceptului statului de drept, e negarea liberalismului, care servește partidului guvernamental ca basă de subsistență. Se inaugurează politica de persecuțiunii. Dară credința persecutaților va fi mai puternică de cât persecutorii.

Preotul catolic Zelenyák, unicul reprezentant al partidului poporal, își apără partidul său de învinuirile, ce i-se fac, apoi adaugă, că preoții nu s'a îndatinat a tracta în biserică cestiuni politice, dară acesta nici nu e de lipsă, de óre ce ei sînt în atingere neîntreruptă cu poporul și-i pot spune și airia, ceea ce voesc.

Ugron zice, că e o rușine a se aduce în dietă un atare §, care provocă Kulturkampf-ul și duce la Canossa. Dreptul de a impedeca, să nu se amestece la cultul divin politica, compete episcopatului.

Calvinul Tisza István afirmă, că căsătoria civilă nu vătămă drepturile și dogmele bisericii catolice. Apoi polemizează cu Ugron.

În 19 a c. s'a terminat și desbateră specială asupra iudicaturii curiei în afaceri electorale, érá în 20 a c. s'a primit proiectul și în a treia cetire.

Tot în 20 a c. s'a început desbateră proiectului pentru reforma contribuțiunii impuse pe zachar. Referentul Láng spre a se promova esportul de zachar recomandă ridicarea premiilor de esport de la 5 la 9 milioane fl. Opoziția combate modificarea, din care numai marii fabricanți austriaci trag folos.

Meszlényi a interpelat guvernul, ce

măsuri va lua față cu agitația lui Lueger în contra Ungariei?

Luni și Marți s'a primit reforma legilor referitoare la darea de casă, și Mercuri Bánffy a răspuns la interpelarea lui Ugron cu privire la esposeul ministrului de externe, repetind cele cuprinse în esposeu. La interpelările în afacerea Lueger răspundând Bánffy a afirmat, că și Ugron atacă instituțiile austriace, apoi ceea ce face Lueger, nu merită, să se pertracteze în dietă.

Joi în 25 a c. parlamentul, fără de a mai aștepta ca de alte ori rescript regesc, prin hotărâre proprie și-a amânat ședințele până la toamnă.

Franța.

Camera franceză în ședința de Sâmbătă a primit proiectul de lege despre anexarea insulei Madagascar. Numai un singur deputat s'a opus. Ministrul de externe Hannotaux a declarat, că dînsul mai înainte a fost pentru sistemul protectoratului, dară s'a convins, că acel sistem în Madagascar nu mai este practicabil. Camera a îndrumat pe guvern, ca să ia măsurile pentru ștergerea fără amânare a sclavajului de pe acea insulă. Dintre indigenii insulei și acum sînt mai multe sute de mii sclavi.

Spania.

Guvernul trimite încă o sută de de mii de ostași în Cuba spre suprimarea revoluțiunii și restabilirea și asigurarea liniștii.

În 18 guvernul a prezentat camerei proiectul de lege în contra anarhiștilor. După proiectul acesta judecarea crimelor comise cu materii explozive se străpune în competența tribunalelor militare, și pentru atentatorii cu materii explozive și pentru complicii lor este prevădută pedepsa cu moarte.

Turcia.

Macelurile pe insula Creta se re- petesc des. Puterile europene spre a pune capăt stărilor anormale de acolo au pretins prin ambasadorii de la Constantinopol, ca Turcia să denumescă guvernator creștin pentru Creta și numele persoanei nenuminde să-l comunice ambasadorilor, cari își rezervă dreptul de veto. Asemenea poftesc convocarea consiliului național și executarea tratatului de Alepo.

Rusia.

Din incidentul încoronării țarului la Moscva Polonii au publicat un manifest, în care protesteză în contra intitulării țarului rusesc de „rege al Poloniei”. Ei negă, că ar fi fost reprezentat poporul polon prin deputațiunea oficială comandată la încoronare. Națiunea polonă declară de trădătoriu pe unul fie care dintre membrii deputațiunii. În fine provocă pe fiii națiunii polone, să se asocieze la mișcarea națională, care merge crescînd, și să lucreze pentru eliberarea Poloniei. „Nu ne trebuie grația Țarului,” zice manifestul, „înși-ne ne vom elupta independența.” Investigarea și arestările Polonilor sînt în curgere.

Suspendarea Primatului Genadie.

(Continuare.)

II. Purtare necanonică în serviciul bisericesc și iubire de argint.

1. Deturnare de bani în folosul I. P. S. Sale de la clericii inferiori prin tot felul de meșteșugiri și amenințări, — fapt pedepsit de art. 147 și 333 ale codului penal ca abus de putere cu pierderea funcțiunii și cu închisoarea, ceea ce trage după Stele Canone caterisirea.

Canonul 25 apostolic zice: „Episcopul prins în furtisag să se caterisescă.”

Dovadă materială este însușirea sumei de 5.750 lei de la repausitul archimandrit Ioil, fost stariț al mănăstirii Cernica, fapt, ce se vede lămurit expus în testamentul repausatului.

2. Însușire de vase sfinte și vesminte bisericesci, fapt oprit și pedepsit de Canone cu îndoită pedepsă, — caterisire și afurisire.

Canonul 72 apostolic zice: „Dacă veri un cleric ori mirean ar lua din Sta Biserică ceară sau unt de lemn, să se afurisescă și să dea încincit de cât ceea ce a luat.”

Canonul 73 apostolic zice: „Nimenia să nu sfeterisescă spre întrebuintărea sa vas sfințit de aur sau de argint sau vesminte, că-i lucru fără de lege. Er dacă s'ar afla cine va făcînd acésta, să se pedepsescă cu afurisire.”

Canonul 10 al Sinodului ecumenic I și al II-lea hotărăse: „Că cei ce vor răpi din Altar potir sau discos sau linguriță sau sfințită îmbrăcăminte sau ceea ce se numește aer și în genere din cele ce sînt în Altar și din sfintele vase și vesminte spre câștigul lor, sau le predau pentru întrebuintăre nesfințită, să se supună caterisirii desăvârșite.”

Probă materială: luarea de I. P. S. Sa a mai multor rînduri de vesminte aferosite Bisericii episcopale de la Curtea de Argeș la sfințirea ei.

3. Sfințire a unui forte însemnat număr de Biserici, în cari se făcea serviciul bisericesc, numai pentru a preleva pentru sine o taxă arbitrară. Acest fapt nu se poate califica de cât ca rușinos, împins de iubirea de argint.

Canonul 4 al Sinodului ecumenic al VII-lea, combinat cu canonul 21 al Sinodului ecumenic al VI-lea pedepsesc asemenea fapt cu caterisire.

Dovadă materială există în Sinodical Eparchiei de Argeș, unde stă însemnat, că în opt spre zece ani de păstorie a acelei Eparchiei I. P. S. S. a sfințit 400 biserici, adică 22 biserici pe an. —

4. Incasare pentru sine a banilor adunați prin colecte făcute din partea credincioșilor în folosul bisericilor, — fapt pedepsit nu numai de codul penal ca escrocherie, dar prevădută și în Canone.

În canonul 25 apostolic se zice: „Episcopul prințindu-se în furt să se depună.” Acésta hotărîre este întărită prin Canonul 4 al Sinodului ecumenic al VII-lea, combinat cu Canonul 21 al Sinodului VI-lea ecumenic, în cari se zice, la ce fel de necinste ajung acei vinovați de asemenea fapte, caterisindu-se, de sînt din numărul clericilor.

Dovadă stă, că I. P. S. S. și-a însușit în folosul său preste 4.000 lei strînși de credincioși pentru mănăstirea Stănișoara din județul Argeșului.

Dovadă despre acésta este, că I. P. S. Sa pentru o trapeză de la mănăstirea Stănișoara, clădită cu proprii bani ai mănăstirii, a

cerut și a primit de la ministerul de culte două mii de lei, predând compturi false și falsificate de întrebuintărea acestei sume. Acestea se dovedesc prin declarațiunile starițului și ale comitetului acelei mănăstiri și prin compturile predate ministerului.

5. Legătură, ce are I. P. S. Sa într'un proces de un scandal ne mai pomenit în Biserica ortodoxă română, și anume: în procesul, ce i-s'a intentat de Archimandritul de la Cozia Damaschin pentru 2.000 lei dați din ordinul I. P. S. Sale unui condamnat la ocne pentru a-i preda nisce hârtii compromițătoare.

Aceste fapte dovedesc, că I. P. S. Sa e dominat în viața sa duhovnicescă de iubirea de argint, de care Stul marele Vasile zice: „că e rădăcina tuturor relelor.” În capul Bisericii și al Stului Sinod nu se cuvine, să stea înse întunecul cu relele lui în locul făcliei, care să răspîndescă lumina adevărului și a faptelor bune.

Acetea sînt faptele, cari ne-au supus — datorita sufletescă, datorita duhovnicescă, datorita arhierescă de a cere de la Stul Sinod punerea sub acuzare a I. P. S. Mitropolit Primat Ghenadie Petrescu pentru a fi caterisit și depărtat din scaunul Mitropoliei Ungro-Vlahiei și din Stul Sinod ca nevrednic de sfînta chemare a preoției, a episcopiei, a arhieriscopiei și a participării ca membru al Stului Sinod.

Archiereul Ioanikie F. Bacaoanu.

Archiereul Pimen G. Piteșteanu.

Archiereul Atanasie M. Craioveanu.
1896, Mai 17.

În urma lecturii acestui act s'a dat cetire următoarei propuneri:

Propunere.

Stul Sinod auzind cu întristare punctele de acuzare, ce se aduc de către P. S. Arhierul Ioanichie Flor. Bacauanul, Pimen Piteșteanul și Athanasie Craioveanul contra I. P. S. S. Mitropolitului Primatul Ghenadie Petrescu, hotărăse:

1) Darea I. P. S. Sale în judecata Stului Sinod;

2) Suspendarea din trépta Arhieriei și din administrațiunea mitropolitană a Mitropoliei Ungro-Vlahiei;

3) Numirea unei comisii compuse din P. S. Episcop Silvestru și Arhieriei Ioanichie Flor. Bacaoanu și Athanasie Craioveanu, cari vor ancheta faptele, ce i-se impută, și

4) Numirea I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei și a P. P. S. S. Episcopii al Dunării-de-Jos și al Argeșului, cari să administreze afacerile Eparchiei Ungro-Vlahiei, ca locotenenți mitropolitani, până la lămurirea situațiunii.

Hotărîrea acésta se va aduce la cunoștința guvernului spre cele de cuviință.

Ioanichie Flor. Bacaoanu.

Calistrat Bărlădeanu.

Meletie Gălățeanu.

Acésta propunere, punîndu-se la vot prin bile, a fost admisă cu unanimitate de 12 bile albe.

Președintele Sinodului, I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei, a făcut cunoscut ministrului de culte și instrucțiune publică acest vot al Sinodului.

Primind acésta adresă, ministerul cultelor a adresat consiliului de ministri următorul referat:

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Minciuni istorice
și diferite alte minciuni.

(Continuare.)

Și relele, dar le produc în societatea omenescă acestea două røde veninoase ale principiului modern de naționalitate, trebuie să fie nespuse de mari. Egoismul și superbia nu unesc, ci desbină. Unde stăpânesce egoismul, acolo nu este simpatie, nu iubire față cu alții. Egoistul se izolază însu-și, socotesc pe alții numai întru atâta, întru cât ei îi pot servi de mijloce și unelte spre îndestulirea egoismului lui. Tot asemenea și superbul. El în conștiința arogantă a precelințelor sale își e șie-și de ajuns, cei alalți nu-l privesc. Ast fel locul solidarității pline de viață și de iubire îl cuprinde separarea și izolarea. Oare în viața națională putere-ar să fie altmintrea?

Dar egoismul și superbia nu se mărginesc numai la separare și izolare, la delaturarea iubirii, ci produc și contrarul ei, ura. Dór interesele naționale ajung a dese ori în conflict cu interesele altor naționalități, și fiind că pentru complanarea acestui conflict lipsesc ori ce temei moral, așa egoismul național de amîndouă părțile se va potența în chip firesc până la ură națională. Superbia, cu care o naționalitate întimpină pe cealaltă, va produce asemenea ura împrumutată, și asta va fi cu atât mai intensivă, cu cât superbia, carea a produs-o, e mai necrutătoare. Și la ce mărime îngrozitoare a ajuns ura această în zilele noastre! Să privim numai la purtarea naționalităților Europei una față cu alta! Pretutindenea desbinare și cruzime, pretutindenea erupții de ale antipatiei celei mai sălbătice, ale inimizității celei mai neîmpăcate! Îngrozire trebuie să-l cuprindă pe om în fața acestei priveliști. Dar altmintrea nu poate să fie. Blăstemul faptei rele e, că ea nascînd mai de parte produce tot de una era numai rele. Apostasia de la creștinism, apoteotizarea naturii materiale poate să dăruască lumii numai rodul veninos al descompunerii și urei.

Dar atâta încă nu e de ajuns. Dacă naționalitățile au ajuns până acolo, cât să stea față în față pline de egoism, superbic și ură, nu va pute, să nu se icuască între poporé jalusia pentru a face încă și mai înfiorătoare prăpastia dintre ele. Băgarea de samă a fiesce cărei naționalități se va îndrepta tot de una într'acolo, ca cealaltă să nu ajungă în poziția avantajosă de a o pute păgubi. Voița de a păgubi pe naționalitățile cele alalte fiesce care naționalitate trebuie să o presupună în cealaltă, chiar din cauza că numai egoismul și interesul propriu sînt hotărîtoare pentru tendențele lor naționale, era egoismul în urmărirea planurilor sale nu se înpăimîntă de păgubirea altora, dacă această servește scopurilor lui. Fiesce care naționalitate va trebui în urmare să se silască a încorda forța sa materială cât se poate de tare, pentru ca eventualmente să potă zădărnici cu forța păgubirea intereselor sale. Tot asemenea va trebui să bage de samă, ca cealaltă naționalitate să nu se facă prea puternică, pentru că în cazul acesta i-ar fi cu neputință păzirea intereselor ei față cu forța precumpenitoare a celei alalte. Urmarea va fi în rîndul cel

dintăi, că fiesce care stat național va trebui să-și formeze o armată colosală și să o întrarmeze cu toate mijlocele strategiei, în inventarea cărora știința modernă e atât de rodnică. Și întru adevăr de când principiul modern de naționalitate a pătruns în spiritul guvernelor și în al poporélor, de atunei vedem poporéle toate întrarmate din creștet până în tălpi, și ostașii nu se mai numără ca, odinioară după mi, ci după sute de mi. Dar sub o sarcină militară așa de grozavă bunăstarea poporului trebuie să îmbrăncescă. Prin aceea, că forțele cele mai bune ale poporului se adună la serviciul cel neproductiv al căsărmilor, munca productivă suferă nespuse de tare. Contribuțiile grozave conlucră și ele la păgubirea și pe încetul la ruina bunăstării poporului. Poporéle gem sub sarcinile statului național. Dar ele totuși nu vor, să se lapede de rădăcina, din care crește atari stări, ci din contră de câte ori li-se îmbie vre un prilej, ele joră neconditionat pe principiul modern de naționalitate și se lasă, ca liberalismul să aprindă într'însele o însuflețire esaltată, pentru ca să le exploateze pe sama scopurilor sale.

Altă urmare a jalusiei împrumutate dintre poporé, carea rezultă din principiul modern de naționalitate, constă în aceea, că rășboiul trebuie să se facă perenant. Unde raportul împrumutat dintre poporé îl hotărășce numai egoismul, acolo un conflict de interese al poporélor abia se va pute aplana vre o dată altmintrea de cât prin rășboi. Încă și mai mult va trebui, ca jalusia să împingă pe o naționalitate la aceea, ca ea se împedece creșterea puterii celei alalte naționalități, ca acesta nu cum va să o întrecă. Ea trebuie deci să stea tot de una gata spre a arunca la pămînt și a nimici puterea celei alalte, în dată ce puterea această îi creșce prea mare. Și asta se poate era numai prin rășboi. La acestea se mai adauge încă o împrejurare. Singuraticile naționalități în faptă au estensiune mare; înrudirea dintre diferitele masse de popor în casurile cele mai multe se estinde forte de parte. Dar fiind că după principiul modern de naționalitate a fără de statele naționale nu au să existe alte state, numărul statelor va scăde, era estensiunea lor va trebui, să se facă mare. Să ne gândim numai la estensiunea cea mare a slavismului. Urmarea va fi, că locul unei împărțiri politice bogate a societății omenești îl vor cuprinde puține state, dar state militare îngrozitoriu de mari. Întru adevăr omenimea și bate deja calea, ce duce la rezultatul acesta. Statele mai mărunte în numele principiului de naționalitate se ostudesc la nimicire, și așa întregă omenimea se contopesc în nisce state militare gróznice de mari, cari pe continentul Europei, dacă lucrurile vor înainta tot pe calea apucată, nu vor trece preste numărul de trei ori patru. Dar nu mai continuăm zugrăvirea acestei icone hîdoșe. Ast fel de state militare înfricoșate nu vor pute, să trăescă în pace lângă olaltă. Pe cum și odinioară Romanii așa zicînd trăiau numai pe câmpul de bătăe, în tocmai așa se va face și acum Europa érašii un mare câmp de bătăe, udat cu sângele poporélor.

Ast fel principiul modern de naționali-

tate isvorît din materialism e de așa, cât va arunca societatea europeană creștină era înapoși în stările societății antice păgâne. Isolarea naționalităților de olaltă, ura, jalusia și rășboiul împrumutat, — asta e perspectiva, carea ne-o îmbie principiul de naționalitate. Am progresat deja binisor spre stările păgâne. Dacă principiul de naționalitate se va mai desvolta mai de parte, nu preste multă vreme va fi ajuns la ținta sa. Liberalismul modern împinge omenimea cu totă forța spre ținta aceea, și poporéle ascultă orbesce de el.

Dar nici aci nu am sfârșit. Un punct încă nu l-am atins. El e poziția, ce principiul modern de naționalitate o lea față cu creștinismul și cu biserica. Poziția asta ușor o putem constata considerând firea amîndouora. Creștinismul unesc, principiul modern de naționalitate separază; creștinismul unesc naționalitățile într'o singură familie dumnezească, principiul modern de naționalitate le sfășie și le izolază în chip brusc de olaltă. De aci se vede deja contrastul dintre amîndouă. E deci forte firesc, că principiul modern de naționalitate trebuie să întimpine creștinismul cu vrășmășie hotărîită. Principiul modern de naționalitate nici o dată nu va pute trăi în pace cu o biserică, care îmbrățișează toate poporéle, și în care singuraticile naționalități sînt numai membre de ale unei unități mai înalte. El trebuie, să-l fie inimiz; el trebuie, să cerce a nimici biserica și unitatea și catolicitatea ei. Și acesta cu atât mai vîrtos, fiind că principiul modern de naționalitate în firea sa e materialistic, și fiind că materialismul și toți feții lui pretutindenea se manifestă de inimiz de mórte al creștinismului și al bisericii. Pe cum deci principiul modern de naționalitate se silesc a separa naționalitățile de olaltă și a isola pe fiesce care din ele în chipul cel mai brusc față cu cele alalte, așa silința lui și cu privire la creștinism va fi îndreptată în chip firesc într'acolo, ca să sfășie unitatea bisericii și să pretindă din nou pe sama fie cărei naționalități propria ei biserică. Religie națională, biserică națională, — asta va trebui, să fie devisa tuturor acelor partide, cari au scris pe flamurile sale principiul modern de naționalitate. Dór naționalitatea nu e deplin închiată în sine însă-și și de ajuns șie-și, până când nu are și religia sa națională proprie și biserica sa națională proprie. Statele naționale antice păgâne avuseră tot de una cu o cale și zeii săi naționali, religia sa națională, și chiar acesta a fost mai vîrtos, carea sigila deplin izolarea față cu alte naționalități. Cum s'ar pute, ca naționalismul modern materialistic să rămână în punctul acesta înapoia înaintășului său antic? Firesce o biserică națională e cu putință și executabilă numai pe lângă condiția, ca auctoritatea religioasă să se contopescă cu cea politică națională, dară ca puterea lumescă să-și însușescă cu o cale și pe cea religioasă-biserică, pe scurt ca împératul să fie cu o cale și episcop suprem. Biserica națională e una cu cesaropapismul. Înse după vederile naționalistice chiar acesta e în interesul poziției și desvoltării de putere a statului național. Căci priutrinșul poporul se dă în mîna puterii naționale cu trup și cu suflet cu tot, cu morală și cu

monie cu toate acestea se vârsa unde de pâr aurii în chipul, în care se lasă la Iudei miresele să-l porțe, desfăcut și pogorindu-se până la șeava, pe care ședea. Grumazi și cefa aveau fulgul acela môle, despre care artiștii nu știu, dacă el e efectul conturilor ori al colorii. La grațiile acestea ale feței și figurii se mai adaugeau încă altele, cari nu se pot descrie tot așa de ușor, — o aspirare de curățenie, ca și care numai sufletul pôte să împărtășească, și de extasă, carea e proprie ȳmenilor celor ce-și îndreptă gândurile a dese ori spre lucruri suprafiresci. A dese ori îi trêmura buzele, și ea își înălța privirea spre ceri, a cărui vinețelă era aproape întrecută de cea a ochilor ei. A dese ori își punea mâinile cruce pe pept, ca și cum s'ar adânci în extasă și rugăciune. A dese ori își ridică capul asemenea celui ce ascultă cu zel la un glas, ce o chemă. Iosif se întorcea din când în când, în vreme ce își continua istorisirea sa cea lungită, și privia la ea, și când prindea espresiunea aceea a ei, carea îi clarifica fața, el își uita, de ce a grăit mai înainte, și se adância cu admirare sfântă în privirea ei.

Așa percurseră ei șesul acela mare și în urmă ajunseră la înălțimea mar-Eliaș, de unde trecând o vale ajunseră Vetleemul, vechea „casa pâni”, și zidurile lui cele înalte, cari se ridicau la marginea colinei și chiar acum sclipiau în razele sôrelui de-a-supra pământului grădinilor desbrăcate de haia frunzelor. Aci se opriră și odihniră, și Iosif arătă Mariei sfintele locuri. Apoi se pogoriră în vale și la fântâna, carea odinioară a fost mărturia uneia dintre faptele cele mai viteze ale bărbaților celor tari ai lui David. În spațul acela strîmt se adunase mare multime de ȳmeni și animale. Pe Iosif îl cuprinsese temerea, că dacă e așa mare îmbutțelă în cetate, nu va puté să afle adăpost pe sama gingașei și debilei Maria. De aceea merse cu de grab mai de parte, trecând pe la stîlpul de pîtră, care însemna mormîntul Rachilei, și la deal pe costa acoperită cu grădini, fără de a salta pe cel ce îi întimpinau, până ajunse la intrarea chanului. Atari ospetării erau pretutindenea înaintea porților cetății, unde concurgeau mai multe drumuri.

IX.

În Vetleem.

Pentru ca să înțelegem deplin cele ce se întâmplară în chan cu Nazarinéul, trebuie să șcim, că ospetările din Orient se deosebesc de totului tot de cele apusene. În răsărit ospetările se numiau „chan“-uri, — un cuvînt persesc, — și erau instituția cea mai simplă, ce se pôte cugeta: nisce îngrădituri, fără de casă, fără de șopru, ba de multe ori și fără de pörtă. Locul lor se alegea luându-se în considerare siguranța, apa și umbra. Așa au fost ospetările, cari au dat lui Iacob adăpost, când a mers, să-și cerce o soție în Padua-Aram. Atari ospetării se pot găsi și în ziua de astăzi pe la locurile de popas de prin pustie. De altă parte mai ales în drumul dintre cetăți mai mari, pe cum erau Alexandria și Ierusalimul, erau și unele ospetării, cari erau înzestrate în mod cu adevărat principesc, monumente de ale împăraților celor ce le-au zidit. Ele înse de-a rîndul nu erau alt ceva de cât casele ori posesiunile unor șeici, din cari ca

din nisce quartire principale guvernau triburile sale. Adăpostirea călătorilor nu era scopul lor; ele erau locuri de tîrg, comtoaruri, întărituri, locuri de convenire și de adăpostire pentru neguțătorii și meseriași și pentru tot felul de ȳmeni. Între zidurile lor domnia întreg anul viața zilnică din cetăți în formă potențată.

Modul straniu în care decurgeau lucrurile în chanuri, era de interes deosebit pentru apusan. Nu era acolo ospetării, nici ospetării, nici ispravnic, nici bucătariu, nici bucătărie. Un paznic sta la pörtă de intrare ca reprezentantul visibil al dreptului de proprietate. Străini, cari sosiau, rămăneau acolo, fără ca să le trebuiescă, să dea ȳre cu vre o deslușire. O urmare a acestei aranjări era, că ori cine vinia în o atare ospetărie, trebuia să-și aducă cu sine merinde și toate cele trebuincioase pentru gătirea mâncărilor ori să-și cumpere toate acestea de la neguțătorii cei ce se aflau în chan. Tot așa sta lucrul și cu așternutul și adăpostirea animalelor. Aceste ospetării oferiau apă, loc de odihnă, adăpost și scutință, fără ca să fie trebuit străinului, să solviescă ȳre ce pentru ele. În sinagoge pacea se conturba une ori prin certy lărmuitoare, în chanuri nici o dată. Casele și toate cele ce mai erau acolo, erau sfinte pentru ori cine; nici chiar o fântână nu era mai sfântă. (Va urma.)

Bibliografie.

A apărut și se află de vîndare în Tipografia seminarială din Blaș:

Legile politico-bisericesci
din 1894 și 1895

Împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul

Preaveneratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr. Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea acésta nici un preot nu pôte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'au schimbat toate raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficii preoțesc, din care să lipsiescă acésta carte, în care se află toate cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii noué create prin legile aceste.

Tot la tipografia seminarială se află de vîndare:

Îndreptariu

în cauza dărilor directe de stat, pentru oficiile parohiale gr. catolice. Blaș 1896.

Broșura constă din 39 pagine, în cari se dau inviațiunile cele mai bune, cum au să purcedă oficiile parohiale și curatoratele, cum și privații la aruncarea și conscrierea dărilor de stat și anume: 1. a dării de case, 2. a dării de câștig, 3. a dării după camele, 4. a dării supletore generale de venit, 5. a taxei de scutire dela miliție, 6. a dării de arme și de vînat și 7. comisiunile pentru aruncarea dărilor. — Prețul unei broșuri e 8 cr., expedită franco sub fașe 11 cr.

Instituțiunile calvinesci

în biserica românescă din Ardel,

fazele lor în trecut și valoarea în presente.

Studiu istorico-canonice de Dr. Alexandru Grama. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se pôte procura cu prețul de 3 fl. la Tipografia seminarială în Blaș (Balázsfalva).

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

Lucru solid, durabil și elegant.

Sibiu, Strada Macelarilor Nr. 37.

Subscrisul am onóre a aduce la cunoștința On. Public, că în lucrătoreea mea de păpuerie efectuesc tot felul de încălțăminte pentru domni, dame și copii, pe cum și tot felul de reparaturi cu prețurile cele mai moderate; oferesc tot o dată spre mulțămirea tuturor marfă solidă și prompt executată.

Atrag atențiunea On. Public, că m'am hotărît — de aci în colo — a cerceta toate tîrgurile de țară din Ardeal, servind cu lucru bun și durabil executat în lucrătoreea-mi proprie, ér nu cu marfă de prin fabrici, pe cum fac mulți alții.

Recomandându-mé sprijinului binevoitor sum

Sibiu în Iunie 1896

cu distinsă stimă

Constantin Dragoș

măestru pantofar.

(24) 2-6

Marfă gata din materialul cel mai bun.